

Regionpolitiskt program 2018-2022

Vänsterpartiet Skåne
Regionpolitiskt program

1. Sjukvård

Vård efter behov	5
Sammanhållen sjukvård i egen regi	6
Solidarisk finansiering – jämlik tillgång	7
Demokrati, insyn, makt och rätten att påverka	8
New Public Management	8
En jämställd sjukvård	9
En sjukvård fri från diskriminering och rasism	10
Rätten till sjukvård nära dig	11
Primärvård	11
Psykisk ohälsa	12
Äldrevård och äldreomsorg	12
Digitalisering och e-hälsa	13
Tandhälsa	13
Kvinnovård	14
Läkemedel	14
Vårdplatser	15
Patientsäkerhet	15
Universitetssjukhus	16
Psykiatri	16
Barn och unga	17
Missbruksvård	17

Mål för sjukvården	19
---------------------------	----

2. Arbetsmiljöfrågor

Personalpolitik av och för de anställda	20
Förbättrade villkor, stoppad personalflykt	20
Fler kollegor, fler vårdplatser	20
Arbetsplatsdemokrati	21
Minskade löneskillnader och kortade arbetstider	22
Jämställda arbetsplatser fria från diskriminering	22
Hälsosamma arbetsplatser	23

Mål för arbetsmiljöfrågor	24
----------------------------------	----

3. Kollektivtrafik och transport

En kollektivtrafik för hela Skåne	25
Taxor och avgifter	25
Enkelt och billigt att åka kollektivt	26
Bygg ihop hela Skåne med hjälp av kollektivtrafik	26
Ett samhälle där alla får plats	27
Ta tillbaka kollektivtrafiken i egen regi	28
Färdtjänst och serviceresor för brukarna, inte för företagen	28

Mål för kollektivtrafik och transport	29
--	----

4. Regional utveckling

Ett hållbart Skåne där alla får plats	30
Hållbarhet i samhällsplaneringen	30
Jämställdhet och jämlikhet i samhällsplaneringen	31
För en levande landsbygd	32
En ekologisk region	32

Mål för regional utveckling	33
------------------------------------	----

5. Kultur

Rätten till en rik fritid	34
Kultur i hela Skåne	34
Rätten till kultur	35
Kulturyttringar och kulturstöd	36
Sjukhusbiblioteken	37
Kultur och fritid för barn och unga	38
Idrott och fritid i Skåne	38

Mål för kultur	39
-----------------------	----

Ett Skåne för alla **inte bara för de rikaste**

Jämlika samhällen är en förutsättning för alla människors frihet. Det är när vi tillsammans ser till att välfärden och samhället ställer upp för oss alla och envar som vår individuella frihet växer. Vänsterpartiet vill bygga ett Skåne för alla – inte bara för de rikaste.

Vår vision är enkel. Vänsterpartiet vill omfördela samhällets resurser och bygga jämlikhet. Många pratar idag om jämlikhet, men det är vänstern som har förslagen och politiken för förändring.

Skåne är idag en segregerad region. Infrastruktursatsningar och skolor växer fram i de större städerna, men ansvaret för förorterna, de mindre städerna och landsbygden lämnas därhän. Det vill Vänsterpartiet råda bot på. Under de senaste decennierna har glappet mellan de rikaste och de fattigaste i samhället vuxit. Trots överflödssamhället har många skåningar knappa resurser. Många grupper har svikits av samhället under alla år av borgerlig politik.

Under de senaste åren har vi sett enorma skattesänkningar för de rika samtidigt som sjukvården svälts på resurser. Resultaten ser vi i en polarisering i samhället och ökad ohälsa. Vänsterpartiet ställer solidariteten i främsta rummet och vill omfördela samhällets resurser så att de rikedomar som finns kommer alla till del. För att göra skillnad krävs en politik som ser till att satsa på hela Skåne.
Sjukvård

Vänsterpartiets vision är en sjukvård att lita på för alla oavsett var man bor i Skåne. Sjukvården ska vara lättillgänglig och ges efter behov. Den som skriker högst ska inte få tränga sig före. Marknadens intrång i sjukvården har lett till att ojämlikheterna har ökat: vårdval och privatiseringar har medfört att mottagningar öppnar där vårdföretagen kan göra högst vinst, inte där de behövs. Högst vinst får de i tätbefolkade områden och av att behandla friskare skåningar. Samtidigt läggs Regionens vårdresurser på att finansiera vinstdrivande verksamheter. Detta vill Vänsterpartiet göra upp med. Bäst vård får man om patienternas behov får styra. Alla skåningar ska vara trygga med att få den bästa vården.

Arbetsmarknad

Vänsterpartiet vill skapa fler arbeten i hela Skåne. Idag är arbetslösheten alltför hög runt om i regionen, inte minst bland ungdomar. Mot Alliansens och Sverigedemokraternas prat om enklare jobb och lägre löner för människor i service- och omsorgsykten ställer Vänsterpartiet en politik för full sysselsättning och kraftfulla satsningar på kvalificerade yrkesutbildningar.

Vänsterpartiet vill skapa meningsfulla arbeten som bidrar till den nödvändiga hållbara omställning som samhället behöver genomgå. Socialt och ekologiskt hållbara investeringar måste få större utrymme för att kunna genomföra dessa förändringar.

Vänsterpartiet vill se till att människor anställs till meningsfulla arbeten. Inom den offentliga sektorn handlar det inte minst om jobb inom sjukvård och omsorg där många arbetstillfällen försvunnit under decennier av nedskärningar. Skåne ska gå i främsta ledet och skapa ett solidariskt samhälle med fler anställda och bättre villkor för de anställda. Att återigen satsa på den offentliga sektorn och nyanställa människor där de behövs är en viktig prioritering för skapandet av en hållbar region. Med en rättvis och jämlikt inriktad arbetsmarknad kan vi skapa ett Skåne utan klyftor.

Kollektivtrafik

En region som är tillgänglig för alla och inte bara de rikaste kräver en kollektivtrafik att lita på. Vänsterpartiet vill använda kollektivtrafiken för att bygga ihop hela Skåne. Låga biljettpriser som på sikt tas bort helt är viktigt för att alla, oavsett den enskilda ekonomin, ska kunna vara aktiva invånare. Ett modernt järnvägsnät, ett utbyggt nät av stadsbussar och regionala busslinjer som binder ihop hela regionen är Vänsterpartiets vision. En modern tillgänglig kollektivtrafik är den enda vägen för framtiden – en kollektivtrafik som är anpassad för alla oavsett vem man är.

1. Sjukvård

Rätten till hälsa och sjukvård utefter behov är grundläggande. Det bästa sättet att driva en sjukvård för alla är genom ett skattefinansierat system fritt från kommersiella intressen och gräddfiler. Invånarna i Skåne ska kunna uppnå god hälsa och ha tillgång till en välfungerande sjukvård oavsett vem hen är och var i regionen hen lever och verkar. Att vården bedrivs i offentlig regi är en förutsättning för att kunna garantera en jämlik sjukvård. Det är när samhället gemensamt tar ansvar för vården som behoven kan sättas i centrum.

I Hälso- och sjukvårdslagen står att sjukvården ska ge ”en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen”. Det innebär att alla medborgare ska ges likvärdig vård, oavsett kön, etnicitet, ålder, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller bostadsort. Idag finns stora skillnader i hur människors ohälsa behandlas inom vården beroende på just dessa faktorer.

Skillnaden i medellivslängd och hälsa är idag mycket stor och ojämnt fördelad över regionen. Runt om i regionen växer barn upp i fattigdom, klassklyftorna ökar och det märks även i människors hälsa. Människor med hög utbildning och god ekonomi har en generellt bättre hälsa än människor med låg utbildning och svag ekonomi. Det är i dag välbelagt att grundskoleutbildade inte söker vård i samma utsträckning som högskoleutbildade, även om de har en högre grad av ohälsa. Det är synligt i statistik över så kallad ”åtgärdbar dödlighet”, vilken är betydligt högre bland utlandsfödda och grundskoleutbildade än bland högskoleutbildade. Det är inte en naturlag, och det går att påverka genom politiska beslut. Människors ekonomiska och sociala villkor måste utjämnas. För detta krävs en folkhälsopolitik som sätter kampen mot de sociala, ekonomiska och hälsomässiga klyftorna i främsta rummet - ekonomisk jämlikhet är medicinen! Med en jämlik hälso- och sjukvård kan vi minska skillnaderna och skapa ett Skåne där alla har rätt till vård.

Vård efter behov

Alla har rätt till vård efter behov. För att det ska bli verklighet krävs att politiken utformas så att behoven verkligen sätts i centrum. Hälso- och sjukvården är viktig i människors liv och alla invånare i Skåne ska vara trygga i att få den vård man behöver när man behöver den. Det ska vara lätt att få hjälp. Det handlar om en politik som stegvis förverkligar en avgiftsfri sjukvård, som gör upp med kommersialisering och privatisering och som ser till allas behov tas om hand. Det handlar också om att sjukvården måste byggas ut så att resurser kan avsättas till förebyggande och uppsökande arbete.

Sammanhållen sjukvård i egen regi

Vänsterpartiet vill ha en offentlig, demokratiskt styrd vård som fördelas jämnt och ger god insyn för medborgarna. En gemensamt finansierad vård ska drivas i offentlig regi för att kunna styras av behov istället för lönsamhet. Vänsterpartiet anser, precis som en överväldigande majoritet av befolkningen, att sjukvård ska bedrivas utan vinstintressen. Då kan vi garantera att de som har störst behov av vård också får den.

Människor är inte kunder när de besöker sjukvården. Man är en samhällsmedborgare som behöver vård. Det är en stor skillnad. Sjukvården är inte en marknad att likna vid ett köpcentrum. Sjukvården är en grundläggande trygghet som alla har rätt till.

Det är billigare att bedriva sjukvård genom skattefinansiering än med privata sjukförsäkringar. I jämförelser mellan samhällen där skattefinansieringen av vården är stor med länder där vården betalas med privata medel är det tydligt att den offentligt finansierade vården är billigare än den privat finansierade.

Vårdföretag som vill tjäna pengar på människors rätt till vård har under de senaste åren slagit sig in med kraft i den svenska och skånska sjukvården. Det har gjort att skattebetalarnas pengar går till aktieutdelningar och räntebetalningar istället för till vård. Genom lagen om valfrihet kan hela närsjukvården hamna i bolagens händer. Idag är stora delar av primärvården i privat regi. Dessutom finns en mängd specialiserade vårdval där enskilda specialiteter har kommersialiserats.

Denna utveckling accelererades under förra mandatperiodens borgerliga och miljöpartistiska styre. Vi har en lång, snårig väg tillbaka för att återta alla de avtal som skrivits med privata entreprenörer. Vi vill under mandatperioden avsätta pengar till avprivatiseringsinitiativ för att ta tillbaka stora delar av vården i offentlig regi.

Privatiseringarna inom sjukvården har lett till att vården idag är dyrare och mindre effektiv. Sjukvården är inte en marknad. Privatiseringarna har också lett till att vinstintresset styr istället för att människors behov av vård står i centrum. Vinstintresset har inte i vården att göra.

Den av regeringen införda tvångslagen med det självmotsägelsefulla namnet ”Lagen om valfrihet”, innebär att alla regioner i Sverige är tvingade att ha vårdvalssystem med full etableringsfrihet inom primärvården. Detta är en etableringsfrihet som gynnar privata vårdföretagare istället för patienterna och den skånska befolkningen.

Hittills har det i Region Skåne bland annat medfört stängningen av vårdcentraler i utsatta områden, samtidigt som privata vårdcentraler poppar upp på platser där det redan finns offentliga. Det beror på att vårdbolagen vill finnas där det är lättast att tjäna pengar: hos friskare människor i medel- eller överklassområden. Marknaden löser inte problemen med tillgänglighet för alla, den förvärrar dem. Skattepengarna ska i regionen användas till verksamheten och eventuella överskott ska återinvesteras i vården. Därför ska regionen arbeta för en sjukvård i egen regi, utan ekonomiska spekulationer. Vården i Skåne ska inte vara en handelsvara.

Solidarisk finansiering – jämlik tillgång

Vänsterpartiet värnar den solidariskt skattefinansierade sjukvården. Vård ska ges efter behov, inte efter förmåga att betala för den eller efter förmåga att efterfråga den. Det är när alla i samhället går samman och solidariskt bygger en sjukvård för alla som klassklyftor, ojämlikhet, ojämställdhet och diskriminering kan utmanas och minska.

Vänsterpartiet vill se en helt avgiftsfri vård. Avgifterna i vården har stor betydelse för tillgängligheten. Ett avskaffande av avgifterna kommer att leda till en mer jämlik vård där ingen oavsett ekonomisk situation drar sig för att uppsöka en vårdcentral när behovet finns.

Den solidariska finansieringen av vården är hotad. Idag får privata sjukhus som drivs med offentliga medel sälja vård till privata aktörer. Detta innebär att företag som erbjuder företagshälsovård för sina anställda, försäkringsbolag eller privatpersoner med betalningsförmåga kan köpa sig före i vårdköer. På så vis öppnas marknaden upp för privata försäkringar inom sjukvården i stor skala – ett stort hot för tillgängligheten och ett slut för den jämlika vård som hälso- och sjukvårdslagen är tänkt att säkerställa. Vänsterpartiet står upp för den solidariskt skattefinansierade sjukvården och vill förbjuda offentligt finansierade sjukhus att ta emot privatförsäkrade patienter.

De privata sjukförsäkringarna blir allt vanligare för varje år som går. Det utför ett stort hot mot den solidariskt skattefinansierade sjukvården och tilliten till densamma. Försäkringssystemet urholkar människors betalningsvilja för den offentliga vården genom de gräddfiler som skapas, samtidigt som förtroendet för den generella välfärdsmodellen urgröps. Den som har störst ekonomiska möjligheter går före den som inte har råd, oavsett vem som har störst behov av vård. Detta är inte förenligt med hälso- och sjukvårdslagen krav på vård på lika villkor.

Vänsterpartiet vill utveckla den solidariska skattefinansierade sjukvården. Resurserna måste långsiktigt anpassas till verksamheternas behov både på kort och lång sikt. För att kunna bygga de sjukhus vi behöver i offentlig regi bör överskott

uppnås årligen för att återinvesteras i verksamheten och långsiktigt säkerställa tillgång till god vård för alla.

Demokrati, insyn, makt och rätten att påverka

Vänsterpartiet vill att vården ska vara demokratisk och styras med god insyn och hög transparens. Det innebär att invånarna ska ges insyn, att personalen ska ha makt och inflytande över sitt arbete och att patienter får del av sin rätt att vara delaktig i sin vård. Insyn och inflytande kan i sammanhanget inte enbart formuleras som en vag målsättning för hela verksamheten utan måste innebära en konkret möjlighet att påverka, både för den enskilde patienten och för den regionanställda. Alla medborgare måste ges reell möjlighet till inflytande över och insyn i de prioriteringar som görs under behandling. För människor i behov av sjukvård innebär det också rätten till förståelig information kring den vård som erbjuds för att få full möjlighet att göra informerade val kring sin egen behandling.

För Vänsterpartiet är det självklart att patienterna ska ha inflytande över den egna vården. Därför är det viktigt att sjukvården organiseras med kontinuitet. Möjligheter till delaktighet och trygghet ökar när man som patient känner den man möter. Idag har tilliten till sjukvården har minskat, bland annat p.g.a. alltför långa väntetider och en stressad arbetssituation för vårdpersonalen. Sjukvården måste få resurser att vända denna utveckling - alla ska känna högt förtroende för vården och känna sig trygga i att få den vård de behöver.

I digitaliseringens tidsålder öppnas nya möjligheter till kontakt med sjukvården upp. Det är oerhört viktigt att sjukvårdens arbetssätt garanterar jämlikhet och att den nya tekniken introduceras på ett tydligt sätt. Digitaliseringen kan innebära fantastiska möjligheter till exempelvis hemsjukvård, dock är det viktigt att se att den digitala tekniken aldrig kommer att kunna ersätta det mänskliga mötet.

New Public Management

Under de senaste decennierna har det pågått en systematisk förändring av den svenska offentliga sektorns styrning. Den nya styrmetoden kallas New Public Management (NPM) och började influera offentlig styrning under början av 90-talet. Så även i Region Skåne.

Det nya idékomplexet växte fram som en motreaktion mot stora offentliga förvaltningsorganisationer där medborgarnas insyn och möjlighet till direktpåverkan upplevdes som starkt begränsad. Istället fanns förhoppning om och utlovades förhöjd ekonomisk effektivitet, flexibilitet och ökad innovation inom verksamheterna. I praktiken har förändringen blivit förödande för den offentliga sektorn och gått från att långsamt utvidgas inom verksamheterna till att hamna i blickfånget för offentlig debatt, utredning och kritisk granskning från flera håll.

Grundidén med NPM är att den offentliga sektorns verksamheter ska drivas som en samling vinstdrivande företag. Retoriken är enkel. Den offentliga sektorn, precis som företag, producerar tjänster. När medborgare betalar för dessa tjänster blir de konsumenter. Nyckelorden är bolagisering, privatisering, managementtänkande och siffermässig mätbarhet genom utvärdering. För att styra de olika verksamheterna anställs professionella managers istället för att befordra människor som tidigare arbetat med verksamhetens områden. Ansvar och befogenhet, som tidigare var samlat i samma tjänst på ett fåtal styrnivåer, delas upp och läggs på ett ökat antal administrationsnivåer. Målet är att de olika verksamheterna ska bli självbärande, det vill säga lönsamma och vinstdrivande. Verksamhetens syfte omformuleras från att uppfylla de behov de är byggda för till att uppnå goda resultat i standardiserad uppföljning med syfte att spara in offentliga medel. Samtidigt ska verksamheterna konkurrera med varandra och innehålla en intern entreprenörsanda. På så vis kan samma nedskärnings- och lönsamhetstänkande som finns i det privata användas i det offentliga. Vårdkostnader har förblivit oförändrade eller ökat då sjukvården styrts mer utefter ekonomiska effektiviseringsmål än utifrån medborgarnas behov av vård.

Det mest synliga exemplet på NPM-styrning i Skåne är vårdvalen och privatiseringarna av delar av offentlig sektor. Genom att vården tillåts styras som en marknad omkullkastas hälso- och sjukvårdslagen som utgör fundamentet för behovsstyrd och jämlik vård. NPM trotsar två principer i lagstiftningen: människovärdesprincipen som fastställer att vård ska ges på lika villkor för hela befolkningen och behovs- och solidaritetsprincipen som fastställer att den som har störst behov av vård ska ges företräde. Då sjukvårdsföretag får mer intäkter för ett första läkarbesök än för återbesök, uppföljningar eller långvariga behandlingar prioriteras de senare ned. Det har inneburit att patienter med lättare besvär som förstagångsuppsökare av vård prioriterats framför återuppsökande patienter med tyngre vårdbehov. Samtidigt förläggs vårdcentraler till områden med god hälsa och hög inkomst, då dessa grupper är mer ekonomiskt lönsamma än mer vårdtyngda grupper. Föreskrivning av antibiotika och sjukskrivningar har ökat för att säkerställa en ”nöjd vårdkund”. Chefsleden har blivit fler, förtroendet för den egna personalen har minskat och arbetsglädjen har på många håll sjunkit kraftigt. Att verksamheter inom offentlig sektor ser olika ut och skulle kräva särskilda kunskaper för att styra är inte en faktor som innefattas i chefsrekryteringen, vilket urvattnat verksamhetskänndomen på styrande positioner och utökat avståndet till personalen i verksamheten. NPM som styrmetod för offentlig verksamhet behöver avskaffas.

En jämställd sjukvård

Vänsterpartiets politik går ut på att utjämna orättfärdiga skillnader mellan den vård som kvinnor och män får i regionen. Jämställdhet inom vården innebär inte

att män och kvinnor alltid ska ha samma typ av vård. Eftersom människor är olika behöver vi delvis könsspecifik vård. Den medicinska forskningen tillsammans med hälso- och sjukvården behöver aktivt arbeta genusmedvetet så att vi alla får den vård vi behöver. Idag finns könsgrundade orättvisor i vården som bl.a. handlar om att överdriva skillnader, att bortse från skillnader och att patienter behandlas könsstereotyp vilket t.ex. kan drabba HBTQ-personer.

Idag drabbas kvinnor oftare än män av kvalitetsbrister inom vården. Exempel på brister syns inom läkemedelsanvändning där kvinnor oftare rapporterar biverkningar och vid hjärtinfarkter där kvinnor får sämre behandling än vad män får.

En jämställd sjukvård handlar om att utforma samhället och vården utifrån människors behov. När det är dags att gå hem från arbetet minskar mäns halter av stresshormoner medan kvinnors halter ökar. En förklaring till detta är att kvinnor utför en större andel av hushållsrelaterat arbete än vad män gör vilket gör hemmet till en andra arbetsplats. Att samhället ser ut så är en bidragande faktor till kvinnors högre sjukskrivningstal. Detta kan vården behandla, men samhället behöver i grunden bli mer jämställt.

Jämställd vård handlar också om att satsa resurser på kvinnors sjukvård genom hela livet. Förlossningsvården och kvinnovården har fått ökade resurser under de senaste åren, men mycket kvarstår att göra för att bygga en modern kvinnovård.

En sjukvård fri från diskriminering och rasism

Vi lever i en kapitalistisk värld som präglas av sexism och rasism. Rasismen i samhället gör att våra förutsättningar blir olika, t.ex. sorterad människor bort utifrån efternamn och därmed bakgrund vid rekrytering. Detta är väl belagt, exempelvis i studier från dåvarande Integrationsverket som såg att personer som bytt bort sina utlandsklingande namn fick högre lön. Det är viktigt att Region Skåne arbetar med en rekrytering fri från diskriminering. Region Skåne behöver människor med olika kompetens, erfarenhet och bakgrund.

Rasism och diskriminering leder också till att människor får olika vård och bemötande. Det motarbetar Vänsterpartiet. Alla har rätt till vård efter behov, oavsett vem man är. En jämställd och jämlik vård är också en vård fri från diskriminering och rasism. Vänsterpartiet vill fortsätta arbetet med HBTQ-certifiering av verksamheterna i den skånska vården och också se till att förutsättningarna att få vård är jämlika för alla, utifrån varje människas individuella behov.

Den skånska vården ska vara fri från diskriminering och människor ska kunna få stöd, behandling och vård på lika villkor oavsett vem man är.

Rätten till sjukvård nära dig

Sjukvården ska finnas där när du behöver den. Via ett telefonsamtal, en bokning via internet, eller ett fysiskt besök. Den tryggheten ska vara central. Under flera decennier har sjukvården i hela landet frångått resurser och det märks.

I Region Skåne har sjukvården fått för lite resurser under mer än 10 år. Underskotten och besparingarna har gjort att delar av vården är i kris. Anställda söker sig vidare, patienter upplever otrygghet, dödsfall har konstaterats på grund av resurs- och vårdplatsbrist. Patientsäkerheten hotas. Detta måste förändras. Personalen måste få en bra arbetsmiljö, vårdplatser måste öppnas upp och resurserna öka.

Rätten till förebyggande och närvarande hälso- och sjukvård nära dig är en förutsättning för att vända denna utveckling. Detta arbete behöver regionen göra tillsammans med alla de skånska kommunerna.

Primärvård

Vårdcentralerna (primärvården) utgör basen i sjukvården och grunden för en god vård till alla. Vänsterpartiet vill att primärvården ska vara avgiftsfri och lättillgänglig för såväl akuta som icke-akuta besök. Här ska den största delen av befolkningens hälso- och sjukvårdsbehov, såväl fysiska som psykiska, behandlas. Alla, särskilt de äldre, ska erbjudas regelbundna hälsokontroller.

Primärvården ska arbeta hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande och vara till stöd för andra aktörer inom sjukvården och kommunen. Primärvården ska vara tillgänglig för alla på lika villkor, oavsett bostadsort, klasstillhörighet, kön, sexualitet, funktionsnedsättning eller ålder. För detta krävs ett brett samarbete mellan en rad olika personalgrupper liksom med andra instanser såsom socialtjänst eller hemsjukvård. Även verksamheter som bedriver förebyggande och hälsofrämjande arbete som t.ex. barnhälsovård och företagshälsovård ska ingå i detta samarbete. Det behövs en tydlig rollfördelning mellan olika aktörer och en utvecklad samverkan dem emellan.

Idag konkurrerar vårdcentraler med privata vårdgivare, vilket innebär att det kan vara svårt att nå patienter med stora behov. Privata vårdcentraler etablerar sig i välmående bostadsområden och dränerar den offentliga vårdens möjligheter att ge lika vård till alla. Lagen om valfrihet måste avskaffas, på lokal, regional och nationell nivå.

Psykisk ohälsa

Den psykiska ohälsan ökar i Sverige, till den grad att den idag utgör den vanligaste orsaken till sjukskrivning. För att vända denna trend behöver samhällsstrukturen i sig förändras, men redan nu har sjukvården en avgörande roll i att möta människor tidigt för att ge hjälp till ett friskt liv. Fördomar och negativa attityder gör att många tycker det är svårt att prata om sina psykiska problem, trots att så många som var fjärde människa i Sverige upplever psykisk ohälsa.

Ingångarna till stöd och hjälp vid psykisk ohälsa måste vara många och enkla. Det behöver finnas fler mötesplatser för psykiskt sjuka och samordnandet och ansvaret för dessa mötesplatser behöver vara klart fördelat mellan kommun och region. Vårdcentralerna har en viktig roll i att fånga upp människor med psykisk ohälsa på ett tidigt stadium och snabbt påbörja behandling. Det kräver en breddad kompetens inom området på vårdcentralerna. Det ska vara lika naturligt att söka hjälp vid psykiska problem som vid öroninflammation eller ett brutet finger. Vänsterpartiet vill avskaffa vårdval psykoterapi och överföra resurserna till primärvården. Det är viktigt med en samlad vård för människor som lider av psykisk ohälsa.

Äldrevård och äldreomsorg

År 2020 kommer 20 procent av Skånes befolkning att vara 65 år eller äldre. För att alla dessa människor ska kunna leva ett aktivt liv krävs en politik som skapar möjligheter för social gemenskap och god tillgång till samhällsservice.

Många av våra äldre medborgare är multisjuka och klarar inte av långa väntetider, vilket ställer stora krav på vården. Äldre multisjuka ska kunna läggas in direkt utan att gå via vårdcentral eller akutmottagning där idag många tvingas övernatta på grund av brist på vårdplatser. Samarbetet mellan regionen och kommunerna behöver stärkas för att gruppen äldre ska kunna garanteras ett gott omhändertagande.

Kunskapsnivån bland personalen inom äldrevården om äldres sjukdomar behöver höjas - ohälsoliv har ökat och självmord i gruppen 85 år och uppåt är mycket högt. Kompetensen kring denna problematik måste förbättras så att de drabbade får rätt vård.

Idag ser vi en tillbakagång till en förlegad syn på omvårdnad där kvinnor förväntas ta hand om sina äldre familjemedlemmar. Idag har över 150 000 människor i landet gått ner i arbetstid eller slutat arbeta helt för att vårda en anhörig. Slutenvårdens förutsättningar måste stärkas för att garantera trygghet för patienterna och erbjuda stöd åt kvinnor och familjer som till stora delar tvingats ta över vården i hemmet. Minnesklinikerna i Skåne måste få resurser till fortsatt utveckling och bristen på

äldreboenden och vårdplatser för äldre i Skåne och i hela landet måste tillgodoses. Region Skåne måste ta sitt ansvar och inte lägga över omvårdnadsansvar på anhöriga. Valfärden behöver rustas upp.

Digitalisering och e-hälsa

Det e-hälsosystem vars införande påbörjats inom regionens sjukvårdsverksamheter har goda förutsättningar för att öka patienters makt och insyn i sin egen vård. Samtidigt föreligger en risk för lösningar som fokuserar mer på teknik än på patientens behov. När olika instanser granskat den digitala vård som privata vårdgivare erbjudit har ett antal oroande vittnesmål delats, t.ex. lunginflammationsdiagnoser som ställts via videosamtal och förskrivning av antidepressiva läkemedel som ändrats enbart efter mailkonversation. Många har inte tillgång till eller möjlighet att hantera den nya teknikens lösningar, av dem bl.a. 40 % av personer över 75 år. Vänsterpartiet arbetar för att säkerställa jämlik tillgång och likabehandling vid utökande och övergång till tekniska vårdlösningar inom e-hälsa.

Samhället kan inte överlåta åt marknaden att utveckla vårdens digitala lösningar. Den offentliga sjukvården måste arbeta aktivt med denna utveckling för att garantera en jämlik utveckling. Det får aldrig vara så att den som är högutbildad och har tillgång till den nyaste tekniken därigenom har försprång till den vård hen har behov av. Både personal och patienter ska vara aktiva i utvecklingen av digitala vårdtjänster. Utvecklingen måste bygga på vad patienterna vill och behöver ha - delaktigheten från personal och patient är central för Vänsterpartiet.

Utvecklingen mot allt fler digitala lösningar är en etisk utmaning. Det finns risk för att tekniken tvingar fram en utveckling där folkhälsoarbetet allt mer blir en fråga för den enskilda - ett stort avsteg från den folkhälsopolitik som svensk sjukvård byggt på tidigare.

Tandhälsa

Dagens tandvårdssystem är utformat så att människor med friska tänder har god tillgång till tandvård, medan de med svårare besvär inte alltid har möjlighet att betala extra att få hjälp. Den tandvårdsreform som genomfördes 2008 har inte gjort problemen mindre. Tandhälsan i Sverige är fortfarande en klassfråga trots förbättringar som avgiftsfrihet för yngre. Tandvården behöver komma in i det reguljära systemet för sjukvård - tänderna är en del av kroppen och ska behandlas som det. Det är den enda hållbara lösningen.

Tandvården är, precis som all annan vård i Sverige, utsatt för privatiseringar. I Skåne är Folk tandvården bolagiserad och utsatt för vårdval. Vänsterpartiet vill att Folk tandvården ska avbolagiseras. Förändringarna i tandvården har medfört stora

uppsplittringar, inte minst när det gäller barn- och ungdomsverksamheten. Det är av stor vikt att alla människor i Skåne enkelt ska kunna besöka tandläkaren. Små enheter ska inte behöva bära sig själva ekonomiskt, helt enkelt eftersom vi vill att människor ska kunna bo, leva och verka även på landsbygden. Om tandvården ska fungera långsiktigt krävs ett finmaskigt nät av kliniker.

Utifrån ett folkhälsoperspektiv är det viktigt att bevara närheten och undvika att ett tandläkarbesök ska ta en hel dag om du inte har egen bil. Närhet till folktandvård och god kollektivtrafikförsörjning dit underlättar för besök. Genom ett tätare samarbete mellan de olika klinikerna kan det skapas en ny struktur som gör det möjligt att folktandvården på landsbygden inte bara finns kvar, utan dessutom blir ännu bättre.

Kvinnovård

Vänsterpartiet vill bygga en kvinnovård för framtiden. En viktig grund för en jämställd vård är att kvinnovården får tillräckligt med resurser. Det är viktigt att både gravida och födande kan få det bästa stödet, men också så att patienter som är i behov av vård och behandling för sjukdomar som drabbar kvinnor ska kunna få det. Kvinnors hälsa har historiskt underprioriterats och detta måste förändras. Vänsterpartiets mål är att antalet vårdplatser inom förlossningsverksamheten i hela Skåne ska byggas ut så att de motsvarar behovet. Varje födande ska ha rätt till en barnmorska i det aktiva förlossningsarbetet. Patienthotell behöver uppföras och befintliga hotell byggas ut för att alla familjer ska kunna få en trygg start. Våld mot kvinnor är ett av våra stora folkhälsoproblem. För sjukvårdens del handlar kampen mot våldet både om stöd till våldsutsatta och anhöriga som om utökad kompetens inom hela sjukvården rörande signaler kring våld och psykologiskt stöd. Samarbete mellan sjukvård och kvinnojourer bör stärkas. Bostaden är den plats där våld mot kvinnor är vanligast. Det är naturligtvis inte acceptabelt att många kvinnor inte är trygga i sitt eget hem - det krävs krafttag mot våld i hemmet, och ett förebyggande arbete för att hantera våld mot barn i hemmet. Samhället måste se och stötta de barn som växer upp i familjer med fysiskt och psykiskt våld som en del av vardagen.

Läkemedel

Läkemedelsbehandling för flera vanliga folkhälsosjukdomar uppvisar tydliga skillnader beroende på patientens klass, kön och etnicitet, och skillnader mellan olika delar av landet är oacceptabelt stora. Högutbildade får i högre mån dyrare läkemedel vid behandling av exempelvis stroke, hjärtinfarkt och psykos. Avregleringen av apoteket har inneburit nya utmaningar för såväl sjukvårdspersonal som patienter. Apoteken lagerför i allt mindre utsträckning mediciner och erbjuder sig istället att beställa hem vid behov. Priserna på vissa läkemedel skiljer sig kraftigt mellan olika apotek. Vänsterpartiet ser ett akut

behov av offentligt ägda apotek i direkt anslutning till varje sjukhus och i de större tätorterna. Det ska dessutom vara en självklarhet att sjukvården delar ut avgiftsfria dygnsdoser till patienterna i anslutning till besök med läkemedelsförskrivning.

Vårdplatser

Sverige har lägst antal vårdplatser per invånare i hela OECD-området. Det är långt ifrån tillräckligt. I tider av ekonomisk kris har korta vårdtider och färre vårdplatser varit en politik som framdrivits som lösningar från borgerliga partier, men antalet vårdplatser är avgörande för en säker vård. Idag fattas hundratals vårdplatser på de skånska sjukhusen för att vården ska kunna vara patientsäker. Vänsterpartiet vill öppna många fler vårdplatser för att sätta stopp för överbeläggningar och utlokalisering av patienter. Som patient ska du alltid vara trygg med att du får vård på rätt plats när du behöver det.

Patientsäkerhet

Vänsterpartiet kräver en översyn över vilken vård man får var i regionen. Forskning har visat att en centralisering av vissa sorters operationer har gjort att komplikationer efter operation minskat, vilket ger en ökad patientsäkerhet och en ökad chans för patienten att få ett lyckat utfall.

Varje sjukhus måste ha en egen ledning som ansvarar för utveckling av vård, arbetsmetoder och arbetsförhållanden på sitt eget sjukhus. Beslut bör fattas så nära verksamheten som möjligt.

När man är sjuk har man rätt till trygghet oavsett om man är inlagd på sjukhus, behandlas hemma eller besöker en mottagning under dagtid. Det mänskliga mötet mellan patient och sjukvårdspersonal är grunden för att vård ska lyckas. Personalen ska ha tid för dig och avdelningen bör kunna tillhandhålla kontinuitet i möten mellan patient och personal.

Omgivningen och maten är viktig när man är under behandling. För Vänsterpartiet är det en självklarhet att maten på de skånska sjukhusen i så hög utsträckning som möjligt produceras i Skåne, tillagas lokalt på sjukhuset och ges möjlighet att utgöra en positiv del av tiden under behandling. Hur maten serveras är en viktig del av omvårdnaden under tiden på sjukhuset.

För Vänsterpartiet är det tydligt att sjukvården i Skåne behöver organiseras om. Ledorden för en sådan förändring måste vara dialog, inflytande, transparens och verksamhetsförankring.

Universitetssjukhus

Sammanslagningen av universitetssjukhusen i Malmö och Lund kom som en blyt från klar himmel. Förändringen ledde till toppstyrning och nya revirstrider i stället för ett personalförankrat förändrings- och utvecklingsarbete. Resultatet har blivit utarmning av personal och resurser i bägge städerna. Vänsterpartiet vill utreda konsekvenserna av sammanslagningen och ta initiativ som på sikt leder till två kompletta akutsjukhus med självständiga ledningar och budgetansvar, men med en samlad övergripande styrning av den högspecialiserade sjukvården.

Psykiatri

Inom psykiatrin i Skåne har det försvunnit fler slutenvårdsplatser än inom övriga vården. De som har de svåraste psykiska sjukdomarna är oerhört utsatta människor. Det går inte att ersätta dygnet-runt-vård med öppenvård i den utsträckning som har blivit praxis under de senaste åren. Det är avgörande för de psykiskt sjuka att kontinuiteten i vården upprätthålls. Kontakterna behöver vara långvariga och omorganisationerna få.

Människor med svår psykisk sjukdom rapporterar sämst livskvalitet av alla och dör i genomsnitt många år tidigare i sjukdomar som inte är kopplade till deras psykiatriska diagnos, en samsjuklighet som vården inte alltid uppmärksammar. Deras medellivslängd minskar medan övriga människors ökar.

Idag används ofta metoder som är kostnadseffektiva och passar in i utvärderingsmallar medan patienthänsyn kommer i andra hand. Med hänsyn till den enskilda patienten vill Vänsterpartiet därför se fler alternativ inom tillgängliga behandlingsmetoder.

Vänsterpartiet vill avskaffa det nuvarande ersättningssystemet, som enligt många patienter och anställda inom psykiatrin leder till stress, sämre behandling och utgår från ett snävt synsätt på psykisk ohälsa, dess orsaker och behandlingsformer. Tillgången till den psykiatriska vården i Skåne idag är ojämlig, utbudet ser olika ut beroende på var i Skåne man bor. Det är oacceptabelt. Jämlikheten måste öka och olika vårdformer som mellanvård, brukarstyrda inläggningar och mobila team måste byggas ut så att fler kan ta del av dem, samtidigt som samordningen mellan kommunerna och regionen stärks. Den psykiatriska vården ska vara enkel att finna oavsett om man har milda eller tunga problem. Idag är köerna för utredning alltför långa. Psykiatrin behöver mer resurser för att kunna bygga en jämlik psykiatrisk vård för alla.

Barn och unga

Psykisk ohälsa hos barn och unga ska förebyggas och behandlas i tid. Ätstörningar och självskadebeteende är symptom på psykiska besvär som ofta uppkommer i unga år. Ungdomars psykiska besvär ska tas på största allvar och samhället måste ge allt tänkbart stöd för att tidigt ge hjälp. Vänsterpartiet vill att ungdomsmottagningarna utvecklas med bredare kompetens för ungdomar med psykiska besvär. Det är också viktigt att samarbetet mellan kommunerna i Skåne och landstingen ökar. Elevhälsan är en viktig aktör i sammanhanget. Idag är det ofta i samarbetet det brister, då många barn och ungdomar slussas mellan olika system. Att kunna erbjuda tidiga insatser för barn och unga är att ta ansvar för deras framtida hälsa och utgör ett intelligent sätt att bedriva vård som undviker onödiga kostnader i framtiden

Missbruksvård

För att förebygga missbruk är det viktigt med en välfärdspolitik som gör att alla har rätt till ett gott liv. Arbete, lön att leva på, en hälsosam arbetsmiljö och inflytande på arbetsplatsen utgör några sociala faktorer som är grundläggande för en befolknings välbefinnande. Alkohol- och narkotikamissbruk och större privatimport av alkohol utgör allvarliga problem som hotar folkhälsan. För Vänsterpartiet är alkoholmonopolet viktigt och därför arbetar vi t.ex. aktivt emot gårdsförsäljning av öl- och vin.

All missbruksvård ska ske i offentlig regi. Det är först då ett effektivt alkoholförebyggande arbete och god behandling av personer med olika missbruksproblem kan garanteras. Skåne har länge gått i bräschen för en bra och progressiv missbruksvård. Sprutbyte och substitutionsbehandling är exempel på åtgärder som har hjälpt många människor med sina missbruk. Alla som har problem med missbruk och beroenden ska ges möjlighet till snabba hjälpinsatser. Idag medför en oklar ansvarsfördelning mellan sjukvård och kommunernas socialtjänst att så inte är fallet. Ansvarsfördelningen behöver klargöras och köerna till behandlingen kortas. I missbrukssammanhang kan varje dag vara livsavgörande. Det är därför väldigt viktigt att lång väntan på vård och hjälp undviks.

Vänsterpartiet motsätter sig att nolltolerans utgör styrande princip inom missbruksvården. Den leder till att många människor faller utanför systemet och riskerar att återgå i missbruk. På behandlingshemmen bör det inte finnas sidomissbruk, men vid återfall ska detta inte per definition innebära avstängning från hela rehabiliteringsprogram.

Att leva med ett missbruk innebär att leva i en extremt utsatt situation. Då är det viktigt med personliga kontakter som känns trygga och ger stöd även efter avslutad behandling. Många människor som nyligen blivit drogfria klarar inte alltid av att stå på egna ben. Alla människor ska ha lika rätt till mat, bostad och ett drägligt liv.

Vänsterpartiet vill att Region Skåne knyter starkare band mellan kommunerna och deras socialtjänst för att skapa en eftervård som ger människor med missbruksproblem en faktisk möjlighet att återigen känna sig delaktiga i samhället

Vänsterpartiet Skånes mål

för sjukvårdsverksamhet inom Region Skåne:

- Att Region Skåne återtar all sjukvård i egen regi
- Att all sjukvård ska bli helt avgiftsfri för patienten
- Att sjukvårdens utformning genomgående ska sträva efter jämlik tillgång över regionen
- Att vårdsystemen genomgående ska fungera med hög grad av transparens så att patienter ges insyn och inflytande över den egna vården
- Att New Public Management avvecklas som styrmetod för den regionala verksamheten
- Att resurser riktas till kvinnosjukvård
- Att Region Skånes vårdverksamhet ska HBTQ-certifieras
- Att den skånska vården ska vara fri från diskriminering och människor ska kunna få stöd, behandling och vård på lika villkor oavsett vem man är
- Att Lagen om Valfrihet (LOV) inte ska vara tvingande inom Region Skånes primärvård
- Att sjukvårdspersonal och patienter ska vara delaktiga i processen kring utformande av digitalt e-hälsosystem och att jämlik tillgång garanteras i användandet av systemet
- Att vårdpersonals kompetens rörande äldres sjukdomar höjs
- Att Region Skåne upplöser Folktandvården AB och övertar verksamheten i egen regi
- Att mat serverad på regionens sjukhus i så stor mån som möjligt är lokalt producerad och tillagas på sjukhuset
- Att psykiatrisk vård finns tillgänglig inom primärvården och att väntetider till slutenvården kortas
- Att ungdomsmottagningar ges bredare kompetens för ungdomar med psykiska besvär
- Att nolltolerans som princip inom missbruksvården avskaffas

2. Arbetsmiljöfrågor

Arbete inom regionens verksamheter är inte jobb i en fabrik - det kan och bör inte utföras mekaniskt och repetitivt. Därför kan och bör heller inte strategier som är utvecklade för tillverkningsindustri styra t.ex. vårdverksamhet, så som genom New Public Management (NPM).

Vänsterpartiet vill satsa på personalen inom regionen. Det betyder mer resurser, mer inflytande, bättre arbetsmiljö och fler kollegor.

Jakten på ekonomisk vinst genom ökad effektivitet har gått för långt. Vi måste stanna upp och fråga oss vem samhället är till för.

Personalpolitik av och för de anställda

Förbättrade villkor, stoppad personalflykt

Målet för Region Skånes personalpolitik ska vara en välmående och välutbildad personal. Genom att gå före och visa vägen kan Region Skåne bli en förebild för hela sjukvårdssverige. Den offentliga sektorn i Skåne utgör arbetsplats för tusentals anställda. För att livsviktiga verksamheter ska fungera är det en förutsättning att personalen trivs med sitt jobb. De måste värdesättas högt och få tillgång till såväl vidareutbildning som rättvisa och jämställda löner. Det är avgörande för att stora förändringar, såsom införande av ett nytt digitalt vårdssystem i regionen, ska kunna genomföras.

Idag är situationen för de anställda i Region Skåne mycket ansträngd. Ständiga nedskärningar och omstruktureringar har lett till att personalen under allt för lång tid istället sökt sig bort från regionen. Så behöver det inte vara. De kommande fyra åren vill vi anställa fler inom Region Skåne.

Vänsterpartiet vill höja ingångslönerna och slopa karensdagen i sjukförsäkringen för regionens anställda. En trygg anställning är en förutsättning för att göra ett bra arbete. Regionens personal bör därför vara tillsvidareanställda med en heltidstjänst i botten, med deltid som ett möjligt alternativ. Samtliga offentligt anställda ska få en arbetstidsförkortning med bibehållen lön. Vänsterpartiet vill införa 30 timmars arbetsvecka. Att arbeta i Region Skåne ska präglas av jämlikhet, jämställdhet och arbetsplatsdemokrati.

Fler kollegor, fler vårdplatser

Rapporter om missförhållanden i vården är många. Patienter har avlidit på grund av vård- och platsbrist, medan återkommande nedskärningar med anställningsstopp

och överbeläggning i ett allt mer hektiskt tempo kört slut på sjukvårdens personal. Nya arbetsuppgifter utan fler kollegor innebär att orken till slut sinar.

Hög arbetsbelastning med stress, fler tunga lyft och systematisk övertid förstör arbetsmiljön, och antalet sjukskrivningar, fysisk och psykisk stress, hot och arbetsskador bland de anställda har ökat. Trots larm och anmälningar från fackens arbetsmiljöombud och skyddsombud har besparingsivern legat fast. Istället för politiska lösningar har den politiska ledningen börjat lägga sig i personalsammansättning ute på avdelningarna. Konsekvensen är att personalgrupper ställs mot varandra och patientsäkerheten riskeras. Situationen har lett till en oerhört svår arbetsmiljö på vissa avdelningar på sjukhusen. Orsakerna till det högt pressade läget i den skånska sjukvården är i grunden politiska. Därför går de också att politiskt göra någonting åt.

Idag saknas många yrkesgrupper och de som utbildas är alldeles för få. Staten behöver styra vilka utbildningar som ges för att kompetensen ska täcka behoven. Idag finns det brister inom många sjuksköterskegrupper, läkarspecialiseringar, undersköterskegrupper och bland medicinska sekreterare. Region Skåne måste satsa på att anställa fler och erbjuda en god arbetsmiljö. Regionen bör också utreda möjligheter att anställa fler människor med funktionsnedsättning. Målet är att människor ska vilja arbeta och fortsätta arbeta inom regionen.

Vänsterpartiet vill anställa fler inom vården och öppna fler vårdplatser. Under många år har hundratals vårdplatser försvunnit i sjukvården. Detta har lett till att människor blir utskrivna för tidigt och att patienter behandlas på fel ställen. Vårdplatserna inom regionen har minskat samtidigt som vårdplatserna i kommunerna har minskat. Vänsterpartiet vill se betydligt fler vårdplatser inom många områden i sjukvården. En patientsäker vård är en vård där alla patienter kan beredas vård på de avdelningar som har specialiserat sig på den åkomma hen lider av.

Vänsterpartiet vill bygga ut egna bemanningspooler i hela regionen. Den övertid som många idag arbetar utförs med personalens hälsa som insats och måste arbetas bort. Med egna bemanningspooler går det att skapa en bättre arbetssituation för regionens personal. Bemanningföretag ska i framtiden inte anlitas av Region Skåne. De spränger isär arbetsplatsen och gör det omöjligt för de anställda att känna sammanhållning. I Riksdagen vill Vänsterpartiet helt förbjuda bemanningföretag som bolagsform.

Arbetsplatsdemokrati

En välfungerande arbetsplatsdemokrati kan bara garanteras av dem som utför arbetet. Som arbetsgivare ska Region Skåne visa stor respekt för de anställdas

erfarenheter och ge dem möjlighet till faktiskt inflytande över det arbete de utför. Arbetsplatsdemokratien måste utvecklas och fackliga rättigheter respekteras.

Starka fackförbund är viktiga för de anställda, för verksamhetens utveckling och därigenom viktigt för Vänsterpartiet. Facklig samverkan ska vara en självklar del av allt utvecklingsarbete. Idag finns stora skillnader mellan vad som borde göras och vad som faktiskt genomförs gällande samverkan mellan Region Skåne som arbetsgivare och de fackliga organisationerna.

Anställda inom regionen och kommunerna i Skåne ska i framtiden uppmuntras till att bidra med kritik och idéer som leder till utveckling av verksamheten. Kommunerna och Region Skåne ska utveckla fler metoder för inflytande på arbetsplatsen. Det är viktigt att alla anställda är informerade om och kan använda sin lagstadgade meddelarfrihet om det upplevs att saker inte fungerar i verksamheten. Så är det tyvärr inte idag.

Minskade löneskillnader och kortade arbetstider

Vänsterpartiet vill korta normalarbetstiden med bibehållen lön, samt arbeta för att löneskillnaderna i Skåne ska minska. I Sverige har 40-timmarsveckan varit lagstadgad i över 40 år. Det är dags att ta nästa steg. Vänsterpartiet vill införa 30 timmars arbetsvecka nationellt och i Region Skåne. Det är en frihetsreform för alla anställda men också en arbetsmiljöfråga. Man ska orka, vilja och utvecklas i sitt arbete i Region Skåne under hela sitt yrkesliv om man vill.

Att minska löneskillnaderna mellan traditionellt manliga och kvinnliga yrken är en avgörande politisk fråga för att öka jämställdheten i Sverige och i Skåne. Idag har mansdominerade yrken högre lön än kvinnligt dominerande. Utbildning ska löna sig även inom kvinnodominerade yrken. Lönepolitiken är en viktig del i vårt jämställdhetsarbete och särskilt fokus måste sättas på de lågavlönade yrkesgrupperna. Högre löner till de lägst avlönade och utplånad löneskillnad mellan män och kvinnor måste ha högsta prioritet. Vänsterpartiet vill genomföra en låglönesatsning. Målet är att ingen i Region Skåne ska tjäna mindre än 28 000 kronor i månaden.

Jämställda arbetsplatser fria från diskriminering

Samtliga av Skånes arbetsplatser ska präglas av mångfald och jämställdhet. Begreppet mångfald har en vid mening utifrån diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, tillgänglighet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning samt ålder. Detta händer inte av sig själv. Region Skåne måste ta en aktiv roll i att utmana och motverka rasism, sexism och diskriminering. Alla skåningar ska känna sig trygga i sjukvården och i Region Skånes övriga verksamhet både som personal och invånare. Vänsterpartiet vill

att samtliga anställda ska genomgå en likabehandlingsutbildning. Alla tecken på trakasserier på grund av kön, etnicitet, funktionshinder eller sexuell läggning ska omedelbart uppmärksammas och åtgärdas.

Mångkulturell och språklig kompetens är av värde för att vården ska kunna motsvara medborgarnas behov. Både privata och offentliga arbetsgivare ska ta ett större ansvar för att underlätta för anställda med funktionsnedsättning, motverka diskriminering, ta vara på kompetens i mångfald och skapa öppningar till arbete som riktar sig till alla invånare i arbetsstyrkan. Andelen personal med annan bakgrund än svensk måste öka så att den minst motsvarar andelen av regionens befolkning inom Region Skånes verksamheter. Vänsterpartiet vill att Region Skåne skapar rekryteringsprocesser som tar hänsyn till olika kompetenser som kan bidra till en högre mångfald bland de anställda.

Jämställda arbetsplatser fria från diskriminering innebär också att Region Skåne som arbetsgivare ska ta hänsyn till behov grundade i människors livssituation. Regionen ska skapa förutsättningar för ett jämställt föräldraskap och arbetsmiljöer som möjliggör arbete kombinerat med ett aktivt föräldraskap.

Hälsosamma arbetsplatser

Fortsatt minskad sjukfrånvaro är en viktig del för att nå ett hållbart arbetsliv, men det är viktigt att det är ohälsan som minskar och inte sjukfrånvaron i sig. Idag har regionen väldigt höga sjuktal. Det är ett fundamentalt misslyckande när arbetssituationen i regionen gör att människor arbetar sig sjuka.

När man är sjuk ska man givetvis ha både rätt och råd att vara hemma och tillfriskna i lugn och ro. Region Skåne ska därför skapa förutsättningar och möjligheter för att utveckla arbetet med förebyggande friskvård, rehabilitering och stresshantering. Vänsterpartiet vill också att karensdagen betalas av Region Skåne för att undvika att anställda går till arbetet trots att de känner sig sjuka. För att detta ska kunna bli verklighet behövs en lagändring som vårt parti arbetar för i Riksdagen.

En god företagshälsovård är en viktig del i hälso- och sjukvården. Företagshälsovården försämrades kraftigt när de riktade statsbidragen försvann i början på 90-talet. Det bidrog till ökade hälsoproblem i arbetslivet. Vänsterpartiet vill stärka det fackliga inflytandet inom företagshälsovården och göra det obligatorisk för arbetsgivare att erbjuda företagshälsovård som förmån för alla anställda.

Vänsterpartiet Skånes mål

för arbetsmiljöfrågor inom Region Skåne:

- Att regionen förbättrar arbetsmiljön för sina anställda genom att ta ökat ansvar för den fysiska och psykiska arbetsmiljön
- Att lägstalönerna för anställda inom Region Skåne höjs till 28 000 kronor per månad
- Att Region Skåne skapar egna bemanningspooler för att undvika övertid för personalen
- Att bemanningsföretag inte används inom regionens verksamheter
- Att Region Skåne tar en aktiv roll som arbetsgivare i att motverka rasism, sexism och andra former av diskriminering på arbetsplatsen
- Att karensdagen för sjukförsäkring avskaffas
- Att regionens rekryteringsprocesser anpassas för att innefatta fler kompetenser som kan bidra till breddad mångfald inom personalstyrkan

3. Kollektivtrafik och transport

Vänsterpartiets mål är att kollektivtrafiken ska vara så pass väl utbyggd och billig att det alltid är enklare att åka kollektivt än att ta bilen. Kollektivtrafiken ska finnas tillgänglig för såväl vardaglig pendling som för resor med fritidsändamål. Det är en lång väg kvar för att nå dit, men med en offensiv kollektivtrafikpolitik kan mycket förändras. Trafikfrågor är centrala i planeringen av ett hållbart Skåne. Kollektivtrafiken är avgörande för att personer som bor i Skåne ska kunna resa mellan och inom städer, framförallt om det inte finns tillgång till bil eller längs sträckor där det är för långt att cykla. Bilen kommer fortfarande att behövas som ett komplement till kollektivtrafiken, men då endast i glesbebyggda områden. Den offentliga sektorn har en viktig uppgift i att efterfråga nya drivmedel och pressa på för en grön omställning, och för att se till att de få bilar som fortsatt behövs i framtiden drivs av fossilfria bränslen.

De gränskontroller som den nuvarande regeringen har infört som ett led i en repressiv flyktingpolitik har Vänsterpartiet motsatt sig hela tiden. Gränskontrollerna mellan Sverige och Danmark måste slopas.

En kollektivtrafik för hela Skåne

Taxor och avgifter

Vänsterpartiets mål är att kollektivtrafiken på sikt ska vara avgiftsfri och betalas via skattsedeln. Studier har visat att minskade kostnader för trafikskador, utsläpp och drivmedel gör att samhället sammantaget gör en vinst genom avgiftsfri kollektivtrafik. Skånetrafikens biljettsystem är idag väldigt krångligt och svårt att förstå. De ständiga prishöjningar som kollektivtrafikresenärerna fått utstå under den senaste mandatperioden är helt fel väg att gå.

Kollektivtrafiken ska vara till för alla, precis som skola vård och omsorg, och då ska den vara avgiftsfri. Enskilda avgifter, till exempel biljettpriser, slår alltid snett eftersom människor måste betala lika stora avgifter oberoende av hur mycket pengar de tjänar.

Flera av Skånes kommuner har valt att införa avgiftsfri kollektivtrafik för personer över en viss ålder. I dessa fall har kommunerna själva betalat för att äldre ska kunna åka avgiftsfritt och sett stora vinster med detta. Vänsterpartiet vill inte att det ska spela roll var i Skåne man bor utan att alla som fyllt 65 år ska få åka avgiftsfritt med Skånetrafikens bussar och tåg i hela regionen.

Vänsterpartiet har nationellt fått igenom avgiftsfri kollektivtrafik för unga under sommarloven. Det är en riktigt bra reform. Nu är det dags att skala upp

de mindre reformerna och försöken. Avgiftsfri kollektivtrafik har genomförts i en rad kommuner i Sverige de senaste tjugo åren. Försöken har visat att antalet kollektivtrafikresenärer ökat kraftigt och att antalet bilister minskar. Försöken har också visat sig vara rent samhällsekonomiskt lönsamma. Det beror t.ex. på att de bussar som förut körde halvtomma med skolbarn till skolan nu ersatts av linjebussar som alla kan åka med - färre tomma säten ger större samhällsekonomisk nytta. Även Skåne borde på sikt bli en region med avgiftsfri kollektivtrafik. Fördelarna är många både ur ett hållbarhetsperspektiv och ur ett jämställdhetsperspektiv.

Innan målet om en avgiftsfri kollektivtrafik blir verklighet vill Vänsterpartiet genomföra en generell sänkning av biljettpriserna.

Enkelt och billigt att åka kollektivt

Det ska vara enkelt att välja att resa kollektivt. Vänsterpartiet driver förslag för kollektivtrafiken som handlar om tillgänglighet, punktlighet, framkomlighet och låga priser: att det ska bli gratis att ta med cykel på tåg, att det ska ges rabatter för att resa många och att Sommarkortet ska utökas med längre giltighetstid som sträcker sig över Malmöfestivalen är tre exempel. Att gratis kunna ta med sin cykel på tågen skulle underlätta för pendlare att göra en hel resa utan bil genom att kunna cykla till tåget och sedan avsluta sin resa med cykel till exempelvis studier eller arbete. Många fritidsresor börjar och slutar med en cykeltur, och att slippa lösa biljett för cykeln skulle underlätta för fritidsresenärer.

Det ska vara enkelt att åka kollektivt oavsett var i Skåne man vill resa från och till. Idag premieras snabbhet på bekostnad av indragna hållplatser på den skånska landsbygden. Denna utveckling måste vändas för att skapa en kollektivtrafikpolitik som gynnar en levande landsbygd.

Bygg ihop hela Skåne med hjälp av kollektivtrafik

I början av förra seklet byggdes järnvägen ut i Sverige och Skåne. Ett finmaskigt nät av järnvägar drogs genom regionen och skapade goda transportmöjligheter mellan orterna. Bilismens intåg konkurrerade delvis ut järnvägen, men när Skåne i framtiden ska bli klimatneutralt måste bilismen minska. Det krävs skarpa beslut för att få till stånd den omställning som är nödvändig. På flera sträckor ligger järnvägen i träda, men en del av dessa linjesträckningar kan renoveras, elektrificeras och återigen tas i bruk. De kommande åren måste en omfattande inventering och upprustning av Skånes järnvägsnät ske. Det är ett viktigt led i strävan mot ett fossilfritt Skåne.

Det finns stora möjligheter att bygga ut och förbättra det befintliga järnvägsnätet. Järnvägsutbyggnaden i Skåne är en nyckelfråga för att omställningen från bilburen

till järnvägsburen och sjöburen trafik ska fungera både för godstransporter och persontransporter. Höghastighetsjärnväg, en förbättring av Skånebanan och utbyggnader på Österlenbanan är exempel på nödvändiga investeringar.

Satsningar på Söderåsbanan utgör tillsammans med Simrishamnsbanan viktiga exempel. De är delar i satsningar som stärker kollektivtrafiken gentemot privatbilismen i konkurrensen om pendlarna. Satsningar som System 3 (dubbeldäckartåg mellan Malmö och Helsingborg) är viktig i sammanhanget. Spårväg i Lund är under byggnation, och liknande konstruktion av spårväg i Malmö och Helsingborg bör snarast påbörjas.

Godstrafiken i och genom Skåne sker idag i alltför stor omfattning med långtradare. Det är inte hållbart. Ett godståg lastar lika mycket som trettio långtradare. Järnvägarna för godstransporter måste byggas ut. Skåne agerar idag transitregion för många långtradartransporter.

Att bygga ut järnvägen och stambanorna i Skåne är den viktigaste reformen som måste till för att kunna föra över trafik från t.ex. E6:an till järnvägen. Smarta lösningar behövs för att lösa trängseln på E6:an. Vänsterpartiet motsätter sig utbyggnad av motorvägarna i Skåne, framförallt utbyggnaden av E6 till 6 filer. Däremot behövs E6 lösningar utvecklas, parallellt med att det görs stora satsningar på kollektivtrafiken.

Att fortsätta satsa på större vägar istället för att satsa på järnvägen är att backa in i framtiden. Vänsterpartiet vill utreda om inte också Skåne borde införa vägskatter och vägavgifter på de stora vägarna för godstrafiken. En sådan avgift kan bidra till finansiering av järnvägens utbyggnad.

Ett samhälle där alla får plats

Vänsterpartiet vill bygga ett samhälle för alla, inte bara för de rika. Det innebär att framtidens kollektivtrafik måste utformas för allas behov.

Historiskt sett har planering och organisation av kollektivtrafik, arbetsplatser och bostäder inte varit jämställd utan utgått från mäns perspektiv. Avgångar har exempelvis planerats så att det går att ta sig från sitt boende till sitt arbete och sedan hem igen på vissa bestämda tider, och trots att kvinnor vanligen har kortare resor till sina arbeten än män får de ofta längre restid. Kvinnor åker oftare kollektivt och hämtar t.ex. oftare barn på förskola, vilket ger avvikelser från de restider som anses standardmässiga. Många arbetsplatser med hög andel kvinnliga anställda har sämre infrastrukturplanering än arbetsplatser för män. Vänsterpartiet vill att kollektivtrafiken ska planeras för alla, för en ökad jämställdhet.

På Öresundstågen finns idag förstaklasskupéer avsedda för personer som har

råd att betala mer för sin biljett för att säkerställa sig en sittplats. Ofta står dessa platser tomma även när resten av tåget är fullsatt. Det är ett gammalmodigt system som skiljer på folk och folk och inte hör hemma i en modern kollektivtrafik. Vänsterpartiet vill göra om dessa utrymmen till så kallade ”tysta kupéer” som kostar lika mycket som ordinarie platser, gjorda för att sitta och arbeta, läsa eller koppla av på väg till sitt resmål.

Kollektivtrafiken måste vara tillgänglig för så många som möjligt. Vänsterpartiet vill aktivt arbeta med tillgänglighetsperspektivet i alla led: Hur fordonen är utformade, vilka hjälpmedel man kan resa med och hur man köper sina biljetter – alla delar av resan är viktiga att se över för att bygga ett samhälle för alla. Oavsett funktionshinder eller ålder ska man kunna åka med den skånska kollektivtrafiken.

Ta tillbaka kollektivtrafiken i egen regi

Fordonen inom kollektivtrafiken inom Skåne körs idag av anställda hos en handfull multinationella företag som drivs av vinstintresse. Samtidigt äger regionen merparten av fordonen, bussgarage och delar av den tunga infrastrukturen. Det är dags att återta även driften i egen regi. Det är orimligt att anställda inom kollektivtrafiken ska behöva byta arbetsgivare när avtalen går ut, och det är samhällsekonomiskt mer effektivt att hantera hela kollektivtrafiken i offentlig regi.

Vänsterpartiet vill att alla anställda i regionens verksamheter ska vara trygga på och i sina arbeten. Vi vill anställa fler tågvårdare. Tågvårdarna kan då tillsammans sköta både service och säkerhet ombord på tågen, istället för att säkerheten som idag sköts av vakter.

Färdtjänst och serviceresor för brukarna, inte för företagen

Färdtjänsten och sjuktransporterna måste utvecklas och fungera lika bra i hela regionen. En resenär som inte har möjlighet att använda den vanliga kollektivtrafiken ska på ett enkelt och smidigt sätt kunna planera och genomföra sin resa. Vänsterpartiet vill att färdtjänsten återgår i kommunal regi. Det ökar inflytandet och insynen i verksamheten. Det ger också bättre service för resenärerna då lokal planering ger bättre förutsättningar att planera resorna.

Vänsterpartiet Skånes mål

för kollektivtrafik och transporter inom Region Skåne:

- Att Region Skåne återtar driften av kollektivtrafiken i egen regi
- Att all kollektivtrafik ska vara avgiftsfri för resenären
- Att gränskontrollerna mellan Sverige och Danmark avskaffas
- Att det ska vara gratis att medföra cykel vid resa med tåg
- Att Sommarkortet ska vara giltigt under Malmöfestivalen
- Att säkerheten på Skånes motorvägar ökas genom smarta trafiklösningar
- Att E6:an inte byggs ut för ökad trafikering genom fler filer
- Att det utförs stora kollektivtrafiksatsningar för att täcka behoven av förflyttning inom regionen, bl.a. längs E6:ans sträckning
- Att förstaklassvagnarna görs om till tysta kupéer
- Att järnväg och kustnära sjöfart byggs ut för att ersätta godstransporter med lastbil
- Att hållplatser, bussar och tåg ska vara fria från kommersiell reklam
- Att färdtjänst och sjuktransporter återgår i kommunal regi

4. Regional utveckling

Ett hållbart Skåne där alla får plats

En hållbar region för alla måste planeras för och av de människor som bor här – inflytande över samhällsutvecklingen är viktig. Vänsterpartiet kämpar för en ekologisk hållbar och jämlik samhällsutveckling med förtätning i stationsnära områden, städer och samhällen samt ett bevarande av åker- skogs- och ängsmark. En förtätning av bebyggelse innebär att vi tar tillvara på den mark och de platser som redan idag är planerad och utvecklar dessa till att få ännu fler funktioner. Vi kan bygga nya hus, parker, aktivitetsanordningar eller offentlig service i gluggar i städerna och i de mindre samhällena. Utvecklingen av kollektivtrafiken i byarna kan också ses som en förtätningssåtgärd.

Med attraktiva stadsrum kan vi skapa ett bra stadsklimat för alla. Låga hastigheter för motorburen trafik, gator med flera funktioner och god tillgänglighet för cykel- och gångtrafik är nyckelfaktorer i ett samhälle som strävar efter hållbarhet.

Hållbarhet i samhällsplaneringen

Kapitalismen strävar efter att producera så mycket som möjligt med så stor vinst som möjligt som möjligt, vilket blir genomförbart med hjälp av billig fossilenergi. Om det fossila bränslet plötsligt blir dyrt och tillväxten avtar blir människor arbetslösa, vilket leder till lägre köpkraft samtidigt som samhällsekonomin drabbas av lägre skatteintäkter och högre utgifter. Det skapar en nedåtgående spiral i form av en ekonomisk kris.

Konsumtionssamhället förutsätter kapitalismen och kapitalismen förutsätter konsumtionssamhället. Människan behöver varken det ena eller det andra. Skåne ska gå i främsta ledet och visa vägen för andra regioner och kommuner när det gäller skapande av hållbara ekonomier. Vi ska underlätta för människor som till exempel på eget initiativ vill starta små ekologiska jordbruk eller kooperativt äga vindkraftverk. Det kommer att bli en del i vår omställningsrörelse och bidra till ett stabilt samhälle som står starkt utan fossila bränslen. Det berör även sysselsättningen i regionen.

Idag går det alldeles för långsamt med omställningen till ett hållbart samhälle. Hela Skåne ska vara med på resan mot det hållbara samhället. För att nå dit måste den offentliga sektorn gå i främsta ledet och driva på utvecklingen för hållbarhet. I lokalsamhällen i städerna och på landsbygden måste människors initiativ tas tillvara och välkomnas. Vänsterpartiet vill göra stora satsningar och investeringar inom omställningsarbete och klimatanpassning av byggnader, där Region Skåne ska fungera som en motor och inspirationskälla för kommunerna. Regionens eget

fastighetsbestånd växer stadigt i takt med att nya sjukhusbyggnader färdigställs. Genom att miljöanpassa regionens upphandlingar kan vi bl.a. gynna våra lokala ekologiska matproducenter.

En betydande del av Skåne är landsbygd och en stor del av framtida jobb finns inom den gröna näringen. Ekoturism och attraktiva boendemiljöer ger förutsättningar för inflyttning och utveckling av landsbygden. Förädling av skogsråvaror och biogasprojekt utgör exempel på den stora potential som finns inom småskaliga jordbruk i Skåne.

Ett hållbart samhälle är ett samhälle som tar ansvar för framtiden och minskar koldioxidutsläppen. Ett hållbart samhälle är också ett samhälle som bygger för alla invånare. För att få ett levande Skåne i alla delar vill Vänsterpartiet utreda möjligheterna för kommuner att samverka kring fysisk planering av nya bostadsområden.

När Vänsterpartiet pratar om hållbarhet handlar det inte bara om miljöfrågor, utan också om att bygga ett socialt hållbart samhälle. Det handlar om att radera ojämlikheten i samhället.

Jämställdhet och jämlikhet i samhällsplaneringen

Vi lever i ett samhälle som präglats och präglas av patriarkala normer. Kvinnors underordning är välbefäst och syns även i utformningen av städer och byggnader, på gatunamn och på offentlig konst. I de skånska städerna utgör statyer föreställande mäktiga män och lättklädda kvinnor på reklampelare väl synliga exempel. Kvinnor upplever idag en större otrygghet än män i det offentliga rummet, bland annat på grund av ojämlik representation. Det utgör ett komplext problem som kräver en rad olika åtgärder. Det är dags att Skånes offentliga rum inventeras och ifrågasätts: vi behöver forma våra städer utifrån det samhälle vi vill ha: ett samhälle där män och kvinnors kroppar representeras på lika villkor.

Forskning visar att människor med hög inkomst bidrar mest till miljöförstöringen. Stora villor kräver mycket energi för att värmas upp, större och tyngre bilar förbränner mer fossila bränslen vid drift, långa och många flygsemestrar och hög konsumtion av varor gör att den som har mycket pengar släpper ut mer koldioxid. Skåne behöver dels minska utsläppen, men också beskatta en del av de utsläpp som görs. Genom trängselavgifter för bilar i städer kan kollektivtrafiken finansieras, med billigare och på sikt avgiftsfri kollektivtrafik ska de människor som idag reser hållbart gynnas framför bilisterna, och genom satsningar på järnvägar, cykel- och gångvägar samt busstrafik ska Skåne solidariskt ställas om till en hållbar region.

För en levande landsbygd

Under många långa år har människor på landsbygden upplevt en urholkning av samhällsservicen. Detta vill Vänsterpartiet ändra på. Regionen har en stor uppgift i att kräva förändring från regeringen och i att styra kollektivtrafiken och sjukvården så att servicen på den skånska landsbygden blir tillgänglig för invånarna. Befolkningsökningen i Skåne sker såväl i städerna som på landsbygden. För att detta ska kunna ske i enighet med målet om en hållbar region krävs stora satsningar på kollektivtrafik, men också på sociala strukturer som gör det möjligt för medborgarna att få sina dagliga servicebehov tillfredsställda inom sitt närområde. Med levande byar som har fungerande service minskar antalet korta bilresor. Den dynamik som en gång funnits i många lokalsamhällen måste återupprättas i modern tappning för att de tuffa klimatmålen ska kunna uppnås. Bredbandsutbyggnaden är en viktig komponent för att skapa ett hållbart samhälle och minska behovet av transporter.

Genom att planera regionen demokratiskt och placera regionens olika verksamheter (framförallt kulturinriktade sådana) runt om i Skåne istället för att koncentrera dem till Malmö/Lund kan regionen bindas ihop och flerkärnigheten stärkas. Det förutsätter en utbyggnad av kollektivtrafiken parallellt med utbyggnad av cykel- och gångvägar. Hållbarhetstanken måste genomsyra alla regionens geografiska områden.

En ekologisk region

En viktig åtgärd i jakten på miljöbovar är energieffektiviseringen av Skånes bostäder. Även om en del energi kan utvinnas på ett hållbart sätt är ändå de insparade kilowattimmarerna de miljövänligaste. En effektivisering av bostadsbeståndets energiåtgång är därför en klok investering.

Ett program för hur flerfamiljshus (med speciell fokus på hus från det så kallade miljonprogrammet) ska tas fram. Skåne ska under de kommande åren ta krafttag för att få så många hus som möjligt klimatklassade och energieffektiverade. Här har kommunerna en viktig roll att spela: genom att samarbeta och gemensamt effektivisera energianvändningen av kommunernas allmännyttiga bostäder kan politiken visa vägen och sätta tryck på de privata hyresvärdarna.

Även enfamiljshusen runt om i Skåne behöver energieffektiviseras. Här finns redan ett batteri av åtgärder, bland annat de så kallade ”energideklarationerna” som görs i samband med försäljning av hus. Region Skåne ska sätta press på regeringen för att åstadkomma energieffektiviseringsbidrag för enfamiljshus, exempelvis vid installerande av luftvärmepumpar, bergvärme eller solpaneler. Dessa effektiviseringsåtgärder måste ses som långsiktiga investeringar för hela samhället.

Vänsterpartiet Skånes mål

för regional utveckling inom Region Skåne:

- Att invånarna i regionen är delaktiga i landsbygds- och stadsplanering
- Att förtätning utgör målsättning för vidare bebyggelse i städer och på landsbygd
- Att stödja invånare som tar egna initiativ till t.ex. småskaliga ekologiska jordbruk eller kooperativt ägda vindkraftsverk
- Att regionens upphandlingar klimatanpassas
- Att en utbyggnad av cykelvägar i hela Skåne genomförs

5. Kultur

Rätten till en rik fritid

Kultur och fritid har historiskt sett varit ett tecken på rikedom och civilisation. En rik fritid och en rik kultur ska inte vara något vi pyntar livet med, det ska vara en rättighet och en självklar del av livet. Idag är tyvärr ofta rätten till en rik fritid och kultur en klassfråga. Många människor kan på grund av sin ekonomi inte ta del av det utbud som erbjuds i Skåne. Vänsterpartiets mål är att din enskilda ekonomi inte ska få avgöra - en rik fritid ska alla ha tillgång till. Vänsterpartiet vill därför se att avgifter i så stor utsträckning som möjligt tas bort. Vi vill heller inte att bostadsort, ålder eller funktionsnedsättning ska utesluta någon.

Kultur i hela Skåne

För Vänsterpartiet är kultur en självklar del av välfärden som inte kan prioriteras bort. Kulturen har ett eget värde som inte behöver motiveras av andra nyttoaspekter. Kultur måste precis som kollektivtrafik och sjukvård få kosta skattepengar och ta plats – speciellt om vi menar allvar med att den ska finnas för alla.

Vi ser kulturen i dess mångfald av yttringar som en positiv livgivande kraft som ger människor verktyg att hantera sin egen verklighet. En offensiv och expansiv kulturpolitik är nödvändig för välfärden, yttrandefriheten och demokratin.

I synen på kulturen står ideologierna emot varandra. I den nyliberala ideologin är kulturen en vara som vi kan ha eller mista, en vara som ska lyda under marknadens villkor. För Vänsterpartiet handlar det om samhällsanalys, befrielse och uppror, allt uttryckt i konstnärliga former som får oss att skratta, gråta och tänka efter.

Trots att Skåne på sina håll har ett mycket livaktigt kulturklimat idag, är behoven betydligt större än de resurser som tilldelas. Inte minst måste kulturarbetarnas möjligheter till en rimlig försörjning förbättras. Professionella kulturutövare ska inte som idag behöva hänvisas till arbetsmarknadsåtgärder eller sponsring från privata företag för att kunna fullgöra sina uppdrag.

All samhällsplanering måste ha inslag av kultur. Inte minst i den regionala planeringen spelar lokaliseringen av kulturella händelser och institutioner en viktig roll. Möjligheten att utöva och möta kultur i sitt eget bostadsområde är viktigt särskilt för de som saknar erfarenhet eller vana att söka sig till konserthus eller teatrar. De centralt belägna kulturinstitutionerna ska därför öka sin uppsökande verksamhet och försöken att nå nya grupper. Jämlikhet i tillgång till kultur och kulturella uttrycksmedel minskar klyftorna både mellan sociala grupper och mellan individer.

För att utöka kulturutbudet i vår offentliga miljö vill vi att en procent av regionens byggkostnader avsätts till utsmyckning vid nybyggnation och anläggandet av nya platser i anslutning till dessa. Till utsmyckningen ska lokalt verksamma konstnärer uppmärksammas. Genom att etablera sådana kontakter med kulturarbetare stimuleras det lokala kulturutövandet och nya kontaktytor skapas. I offentliga miljöer som bussar, tåg och hållplatser vill vi ha kultur i stället för reklam.

Genom mycket låga eller inga avgifter ska alla kunna uppleva musik, konst, film och teater eller ta del av vårt kulturarv på museerna. På de regionala museerna vill vi införa avgiftsfritt inträde.

Skåne ska bli en region där kultur är lättillgänglig. Vänsterpartiet vill införa en speciell kulturbiljett som gör det möjligt att resa extra förmånligt med Skånetrafiken när målet är en kulturupplevelse. Hållplatser, bussar och tåg bör bli reklamfria och istället användas både till kultur och för att ge information om offentliga evenemang, utställningar och föreställningar. Vänsterpartiet vill låta kultur och kulturarbetare ta plats inom regionens verksamheter.

Rätten till kultur

Rätten till kultur påverkar människors välbefinnande tydligt. Människor tillfrisknar t.ex. snabbare om de har tillgång till kultur eller naturupplevelser, visar erfarenhet från Region Skånes egen verksamhet på området. Satsningar på unga kvinnors kulturutövande måste stärkas, ett exempel kan vara riktade satsningar på unga kvinnliga musiker. Det är viktigt att stödet till folkhögskolor och studieförbund står på stadig grund. Folkbildningen är en grundbult i demokratin och är en kraft för att rätten till bildning ska komma alla i samhället till del.

En bra kulturpolitik ska vara förankrad i samhället, ha förmåga att se och följa de förändringar och den utveckling som sker. Vänsterpartiet vill ge utrymme för alla de nya konstnärliga uttryck som föds när samhällen stöps om och olika traditioner möts.

Yttrandefrihet är en av de mänskliga rättigheter som alla innehar och ska kunna utöva. I en tid när vissa grupper i yttrandefrihetens namn vill inskränka andras yttrandefrihet är det viktigt att slå vakt om demokratin.

Regionens medlemskap i ICORN, ett internationellt fristadsnätverk som ger skydd åt förföljda kulturutövare, ser Vänsterpartiet som värdefullt. Vi vill att regionen både samordnar och ökar kunskapen om fristadsprogrammet så att Skåne blir en

region där fristadsprogrammet är ett inslag både i stora och mindre kommuner, men också att regionen själv ställer en fristadsplats till förfogande för en förföljd kulturarbetare.

Kulturyttringar och kulturstöd

Folkbiblioteken hör till de mest använda och mest omtyckta kulturinstitutionerna. De är offentliga vardagsrum, där tröskeln är låg och alla känner sig välkomna. Regionens roll är att ytterligare stärka folkbiblioteken som arena för kunskap, kommunikation, demokrati och yttrandefrihet.

Vänsterpartiet vill satsa mer på film. Idag är det enbart i de större städerna som det finns ett bredare filmutbud. Många människor har idag mycket liten tillgång till biografier och där de finns, visas ofta ett litet utbud inriktat på kommersiella mainstreamfilmer.

Film i Skåne är en framgångsrik verksamhet som behöver resurser. Vänsterpartiet vill renodla regionens produktionsstöd så att det omfattar framförallt dokumentärfilm och filmprojekt som skulle vara omöjliga utan regionalt stöd. Kommersiella produktioner har egen förmåga att klara sig på marknaden. Stödet till filmfestivaler liksom till organisationer och filmarrangörer som vill visa ett bredare utbud på mindre orter utgör viktiga insatser för spridning och distribuering av kvalitetsfilm.

Vänsterpartiet ser bevarandet av kulturarvet som en viktig kulturpolitisk uppgift. Vi måste känna till vår historia för att förstå den tid vi lever i och kunna bana väg för framtiden.

Fortfarande utgår mycket av den historiebeteckning vi får från en borgerlig kultur och västerländsk tradition. Andra traditioner måste få möjligheter att bryta den dominansen. Vi vill att genusperspektivet, arbetarrörelsens historia, immigranternas och emigranternas historia lyfts fram och belyses.

Kollektivverkstäderna ger enskilda konstnärer tillgång till utrustning som de inte själva äger och är både en viktig plats för konstnärlig produktion och för möten, utbyten och kompetensutveckling. Vänsterpartiet vill att regionen utvecklar sitt stöd till kollektivverkstäder för både professionella och icke-professionella kulturskapare.

I Skåne ska det vara en självklarhet att alla, oavsett klass, kön och etniskt ursprung, ska ha lika möjligheter till kulturstöd och stipendier. Kulturpolitikens uppgift är att ge riktlinjer i kulturstödet som säkrar allas delaktighet i det kulturella livet. Kulturpolitiken är till för att ge stöd till den kultur som inte kan överleva på en marknad. Vänsterpartiet arbetar för en rejäl satsning på kulturområdet, främst

riktade till det fria kulturlivet. Vi vet att en stor del av det som vi idag betraktar som kultur, t.ex. opera, teater, poesi, performancekonst och konstmusik, skulle dö ut eller marginaliseras ytterligare om de inte gavs stöd. En sådan utveckling är oacceptabel. Regionen och Skånes kommuner ska ge näring åt både de befintliga kulturformerna och hjälpa nya former genom en aktiv kulturpolitik.

Kultur ska bedrivas i regionen både av människor som utövar kultur som fritidsaktivitet och av yrkesutövande professionella kulturarbetare. Dessa verksamheter får inte blandas ihop så att de yrkesverksamma tvingas till ideellt arbete under hobbyliknande former. Kulturarbetarna måste få bättre villkor genom höjda anslag till verksamheter och projekt. I detta sammanhang ingår även stöd till centrumbildningar och kollektivverkstäder.

Fria kulturaktörer, exempelvis fria teatergrupper, är mer mobila och mer benägna att turnera än de stora institutionerna. De skildrar gärna sin samtid och plockar upp sociala trender. De fria kulturaktörerna är ofta också både ban- och normbrytande. Kultur Skåne skulle behöva utöka resurserna till det fria kulturlivet för att det fortsatt ska kunna både existera och utvecklas.

Musik har en särställning när det gäller bidrag från stat och region. Speciellt konstmusiken har traditionellt haft en gynnad särställning på andra musikarters bekostnad. Utrymme måste ges för nya konstnärliga uttryck. Vänsterpartiet vill därför se en omfördelning av resurser inom musikområdet.

Ett fungerande kulturliv kräver kontinuitet. Näringslivet kan aldrig erbjuda och garantera en sådan kontinuitet. Därför ska den kultur som bedöms vara samhällsviktig finansieras med offentliga medel. Kultur utgör i sig en motkraft till ett samhälle präglad av vinstmaximering, eftersom dess egentliga värde inte kan mätas kommersiellt.

Sjukhusbiblioteken

Vänsterpartiet ger sjukhusbiblioteken ökade resurser så att de mer påminner om kommunala bibliotek. Ett folkbibliotek innehåller oftast såväl skönlitteratur som musik, e-böcker, ljudböcker, filmer, fackböcker i de flesta ämnen, dagstidningar och tidskrifter samt datorer med Internetuppkoppling. Bibliotekets funktion sträcker sig från att tillhandahålla kulturella upplevelser till att ha ett mer djupgående ansvar för att utveckla demokratin genom att tillgodose befolkningen med information, kunskap och kommunikation. Patienterna på Region Skånes sjukhus ska få större möjlighet att uppleva kultur genom sjukhusbiblioteken. Patienterna ska också ha möjlighet att söka information och få stöd i detta av sjukhusbibliotekarien. Vänsterpartiet vill satsa på ambulerande biblioteksverksamhet på alla skånska sjukhus. Alla inneliggande patienter ska ha rätt till biblioteksverksamhet.

Kultur för barn och unga

Alla barn och unga i Skåne ska ha tillgång till ett brett kulturutbud och bli erbjudna kulturella upplevelser, det ger erfarenheter att ha nytta och nöje av under hela livet. Barn och unga ska under hela sin uppväxt ha tillgång till verksamheter i vilka de själva är skapande, samtidigt som de ska få ta del av kultur utförd av professionella kulturarbetare.

Regionen och kommunerna har en viktig roll att fylla, inte minst med tanke på all den kommersialisering av barn- och ungdomskultur som sker idag. Genom att erbjuda alla barn och unga kulturella upplevelser lägger vi en viktig grund för kreativt skapande. En människa som ges goda möjligheter att uttrycka sig och kommunicera med andra har inflytande över sitt eget liv och blir stark och trygg i sin identitet. Vänsterpartiet tycker att det är viktigt att det finns utbud och aktiviteter i hela Skåne så att barn och unga kan välja det som passar dem själva bäst. De fria teater- och musikgruppernas betydelse för barn- och ungdomskulturen är mycket viktig och behöver mer ekonomiskt stöd.

Skånes grund- och gymnasieskolor ska av regionen centralt erbjudas minst tre kulturevenemang per år, så att alla barn och unga, oavsett kommunhemvist får ta del av kulturen. Speciellt för barn och unga har regionen ett särskilt ansvar att genom de stöd regionen ger till idrotts- och friluftsrörelsen styra mot att deltagaravgifter hålls nere. Alla barn i Skåne har rätt till en rik fritid – med både idrott, naturupplevelser, kultur och eget skapande

Idrott och fritid i Skåne

Idrottsrörelsen är en av de största folkrörelserna i Sverige. Region Skåne samarbetar med idrottsrörelsen och ger varje år stora bidrag till den skånska idrotten. När de ekonomiska klyftorna fördjupas stängs många barn och unga ute. Många arenor saknar fortfarande tillräcklig tillgänglighetsanpassning. För Vänsterpartiet är det viktigt att regionen i dialog med idrottsrörelsen stärker utvecklingen för jämlikhet, jämställdhet och mångfald. Idrottsrörelsen har en stor potential i att ge utrymme för upplevelser och erfarenheter som alla barn och unga har rätt till.

Vänsterpartiet Skånes mål

för kultur inom Region Skåne:

- Att regionens kulturupplevelser ska vara tillgängliga oavsett ekonomisk situation, • bostadsort, ålder eller funktionsnedsättning
- Att centralt belägna kulturinstitutioner ska utöka sin uppsökande verksamhet
- Att evenemang, utställningar och föreställningar annonseras på kollektivtrafikens informationsplatser och fordon
- Att satsningar på unga kvinnors kulturutövande stärks
- Att regionens medlemskap i det internationella fristadsnätverket ICORN befästs, att samarbetet fördjupas och att regionen ställer en fristadsplats för förföljd kulturarbetare till förfogande
- Att regionen renodlar sitt produktionsstöd inom film till att omfatta framförallt dokumentärfilm och filmprojekt som saknar kommersiell finansiering
- Att utöka stödet till fria kulturaktörer
- Att resursfördelningen över olika konstformer ses över
- Att resursfördelningen inom musikområdet ses över
- Att utöka sjukhusbibliotekens utbud samt tillhandahålla ambulerande biblioteksverksamhet på samtliga sjukhus som saknar fast bibliotek
- Att Skånes grund- och gymnasieskolor erbjuds minst tre kulturevenemang per år
- Att Region Skåne för dialog med idrottsrörelsen i syfte att öka motverka rasism, sexism och diskriminering
- Att en översyn utförs och nödvändiga åtgärder tas för tillgänglighetsanpassning av regionens idrottsanläggningar

Vänsterpartiet Skåne

